

Študentská vedecká aktivita

Sociálno-ekonomické aspekty imigrácie a dopad na verejné financie

Jana Fendeková

Veronika Gajdošová

Sekcia: Financie, bankovníctvo a investovanie

Konzultant: prof. Ing. Marta Orviská, PhD.

Banská Bystrica

2015

Obsah

Úvod.....	3
1 Definícia migrácie a jej súčasti.....	4
1.1 Faktory ovplyvňujúce imigráciu	5
1.2 Dopady imigrácie na Slovenskú republiku	6
1.3 Empirická analýza dopadu imigrácie na verejné financie v SR.....	7
2 Migračná politika Európskej únie	8
2.1 Migračná politika Slovenskej republiky	8
3 Praktická časť	10
3.1 Vývoj imigrácie.....	11
3.2 Výsledky empirického skúmania	12
3.3 Možnosti riešenia	18
Záver	20
Použitá literatúra	21
Prílohy.....	25

Úvod

Práca sa zaoberá jednou z aktuálnych tém spoločenského diania, ktorou je imigrácia a jej vplyv na verejné financie. V spoločnosti neustále prebiehajú diskusie o tom, či má imigrácia viac pozitívnych alebo negatívnych efektov. Po vstupe Slovenska do Európskej únie sa postupne začal zvyšovať príchod imigrantov.

Práca je rozdelená do troch ucelených kapitol. V prvej kapitole sa zaoberáme teoretickými východiskami imigrácie. Ďalej spracovávame migráciu, ktorú definujeme z rôznych hľadísk a členíme podľa smeru pohybu migrantov, a to na imigráciu a emigráciu. Pre mnohých ľudí je imigrácia a emigrácia totožný pojem, pričom tieto slová znamenajú rozličné atribúty. Emigrácia znamená trvalé alebo dlhodobé vystaňovanie sa osôb na územie cudzieho štátu. Naopak, imigrácia predstavuje pristaňovanie sa osôb na územie cudzieho štátu. Dá sa povedať, že je v podstate to isté ako emigrácia, ale ak sa na tieto javy pozrieme očami krajiny má to rozdielny význam. Krajiny, do ktorých prichádzajú imigranti majú povinnosť vybudovať rôzne inštitúcie, úrady, združenia, ktoré budú nápomocné imigrantom pri integrovaní sa do spoločnosti a nájdení si práce.

Ďalšia časť práce sa zaoberá migračnou politikou Európskej únie, jej základnými dokumentmi a taktiež migračnou politikou Slovenskej republiky. Členovania Únie si už dávno uvedomovali potrebu zásahu do migračných tokov na území EÚ. Výsledky týchto potrieb zaviedli do dokumentov, ktoré sú položené na úzkej spolupráce azylovej, imigračnej, integračnej, hraničnej a vízovej politike. V súčasnosti tieto potreby zastrešuje Haagsky program. Na druhej strane, pre vládu SR je dôležité poznať faktory, ktoré vplývajú na rozhodnutie imigranta. Podľa toho môže vláda nastaviť migračnú politiku tak, aby pôsobila v prospech migranta.

Posledná, tretia časť je zameraná na empirickú štúdiu. Prostredníctvom realizovaného výskumu sme dostali názory občanov na imigráciu, na základe ktorých sme poukázali na možné riešenia tohto fenoménu.

1 Definícia migrácie a jej súčasti

Na úvod je nevyhnutné objasniť a definovať základné pojmy týkajúce sa pohybu obyvateľstva. K najdôležitejším pojmom patrí migrácia, imigrácia, faktory a príčiny, ktoré sú spôsobené migráciou.

Vymedzenie pojmu migrácia nie je jednoduché, pretože existuje množstvo definícií, podľa I. Rolneho a L. Laciny, migrácia je pohyb obyvateľstva, čo predstavuje proces sťahovania ľudí za hranice, teda zmena trvalého bydliska. Migrácia je tiež, keď sa osoby sťahujú iba na určitú, prechodnú dobu s tým, že sa vrátia späť, teda migrácia je pohyb obyvateľstva z jedného miesta na iné, či už je to z mesta, štátu, kontinentu. (Rolný, Lacina, 2001).

Zahraničnú migráciu je podľa viacerých autorov možné definovať ako presun obyvateľstva cez hranice štátu s úmyslom usadiť sa v danej krajine. (Divinský, 2005)

Migrácia je pohyb, ktorý môžeme podľa smeru rozdeliť na emigráciu (vysťahovanie) a imigráciu (pristťahovanie) podľa smeru pohybu migranta.

Pojem migrácia sa v súčasnosti používa v širšom slova zmysle a zahŕňa niekoľko tipov migrácie. V rámci pracovnej migrácie existujú rôzne kategórie migrantov podľa kvalifikácie, dĺžky pobytu a právneho štatútu. Ekonomickými migrantmi môžu byť osoby od nízkokvalifikovaných pracovníkov až po vysokokvalifikovaných odborníkov, imigranti môžu pracovať v krajine legálne alebo ilegálne, čo v danej krajine upravujú ako vnútroštátne, tak aj medzinárodné normy. Za ekonomickú alebo pracovnú migráciu možno označiť mobilitu ľudí za účelom ekonomickej participácie na trhu práce. (Sekulová, 2010, s. 17)

Pre našu prácu je potrebné definovať aj imigráciu, ktorá podľa medzinárodnej organizácie pre migráciu (IOM- International Organization for Migration) je proces pohybu osôb cez hranice štátov, ktoré sa tam chcú usadiť. (IOM, 2011)

Európska migračná sieť (EMN- European Migration Network) považuje za ekonomického imigranta, osobu ktorá opustí svoju krajinu iba z ekonomických dôvodov, to znamená, že ekonomickým imigrantom nie je utečenec, a táto osoba sa snaží hlavne o zlepšenie svojej ekonomickej situácie. (EMN, 2014)

Podľa dohovoru OSN, ekonomický migrant je jednotlivец, ktorý vykonáva zárobkovú činnosť v štáte, ktorého nie je občanom. (Domonkos a kol. 2010, s.12)

Laura Raim tvrdí, že imigrant je osoba, ktorá sa narodila v zahraničí a nemá štátnu príslušnosť štátu, v ktorom žije. (Laura Raim, 2010)

Na základe definícií medzinárodných inštitúcií sa dá povedať, že zo sociálno-ekonomického pohľadu by sme imigranta mohli definovať ako osobu, ktorá sa sťahuje do iného štátu, pretože sa snaží o zlepšenie kvality a úrovne svojho života.

1.1 Faktory ovplyvňujúce imigráciu

Štefančík považuje za rozhodujúci faktor opustenia bydliska snahu zlepšiť svoj ekonomický status. (Štefančík 2010)

Podľa Poppera, hlavnými dôvodmi imigrácie na Slovensko sú:

1. štúdium na Slovensku na základe medzištátnej spolupráce (týka sa najmä minulých študentov z obdobia socializmu), na ktoré zväčša nadväzuje pokračujúci pracovný pobyt
2. útek pred vojnou a prenasledovaním z politických a náboženských dôvodov
3. ekonomické dôvody
4. osobné dôvody
5. sociálno-vzťahové dôvody
6. kultúrne dôvody
7. Slovensko ako atraktívna krajina
8. krajanstvo (pre ľudí so slovenskými koreňmi). (Popper 2006)

J. Fárek (2008) uvádza, že je možné motiváciu a smer imigračného pohybu identifikovať na základe troch motívov:

1. snaha zlepšiť ekonomickú situáciu
2. zle fungovanie štátu a jeho inštitúcií v krajine pôvodu imigranta
3. vzťahy s priateľmi a príbuznými, ktorí pôsobia v zahraničí

Medzi ekonomické faktory ovplyvňujúce imigráciu patrí silná ekonomika, vysoká mzda, dopyt po pracovnej sile, vysoká životná úroveň v cieľových krajinách, ako faktory vytlačania môžeme považovať slabý dopyt po práci, nízka priemerná mesačná mzda, vysoká nezamestnanosť, inflačná špirála v krajinách pôvodu. Vzniku imigrácie sa pripisujú prevažne externé vplyvy a presun imigrantov vnímajú ako prejav kolektívneho správania. Za základný dôvod imigrácie sa považuje hospodárska nerovnováha medzi ekonomicky

vyspelými a ekonomicky nevyspelými krajinami.(Massey, D. S. a kol. 1993, Štefančík 2010)

Existujú rôzne formy delenia faktorov, ktoré ovplyvňujú imigráciu. Tieto motívy sa môžu navzájom prelínať a nadväzovať na seba. Na základe týchto poznatkov, môžeme poukázať na to, že imigranti opúšťajú krajinu buď dobrovoľne (dobrovoľná imigrácia), alebo nedobrovoľne (môžu byť donútení), čo môže byť zapríčinené zlou politickou situáciou, vojnou, prenasledovaním, či ohrozením života. Ekonomickú imigráciu môžeme označiť za dobrovoľnú, pretože imigrant sa snaží zmeniť svoju ekonomickú situáciu. V Slovenskej republike prevažovali ekonomické motívy imigrácie, ale mohli by sme povedať, že vzhľadom na situáciu na Ukrajine teraz skôr prevažuje nedobrovoľná, donútená imigrácia. Podľa zástupcov organizácií zaoberajúcich sa azylantmi je dôvodom aj priaznivejšie bezpečnostné prostredie ako v domovskej krajine.

1.2 Dopady imigrácie na Slovenskú republiku

Imigrácia je v Slovenskej republike vnímaná častokrát negatívne a imigranti sú obviňovaní z vytlačania domácich pracovných miest na určitých pozíciách, znižovania miezd a zvyšovania nezamestnanosti. V prípade, že je veľká časť imigrantov nezamestnaná, má tento fakt významné dopady aj na fiškálnu stránku domácej ekonomiky. Tieto obavy zhrnula Andrášová nasledovne: *„Ekonomické obavy z imigrácie sú založené na troch hlavných nepochopeniach: že existuje len určitý obmedzený počet pracovných miest, že imigranti a domáci súťažia o tú istú prácu a, trochu protirečivo, že imigranti často neprichádzajú za prácou, ale žiť na úkor našej spoločnosti ako paraziti.“* (Andrášová 2012, str. 4)

Zaujímavé závery ponúka štúdia Iana Petersona (2014), ktorá skúmala dopad imigrácie na verejné financie. Závery tejto štúdie ukazujú, že vplyv imigrácie na verejné financie vyvoláva množstvo otázok. Imigranti sa mnohokrát líšia od domáceho obyvateľstva demografickým typom, využívaním verejných služieb, vo výške platenia daní, v spôsobe života atď., čo spôsobuje časté problémy ich začlenenia do spoločnosti.

Citlivosť verejných výdavkov vzhľadom na imigráciu sa bude líšiť v závislosti od zloženia verejných výdavkov, najmä redistribúciou a rozsahom spotreby. Imigrácia má potenciál generovať náklady prostredníctvom spotreby verejných služieb samotných

prist'ahovalcov, ale môže tiež ovplyvniť náklady domáceho obyvateľstva. Imigrácia môže tiež zmeniť kalkuláciu financií verejného sektora prostredníctvom vplyvu na vekovú štruktúru obyvateľstva a na obdobie strávené v danej krajine. Vzhľadom k tomu, rovnováha medzi týmito účinkami závisí, okrem iného, od povahy daňových a výdavkových pravidiel, neexistujú žiadne všeobecné závery použiteľné za všetkých okolností a vo všetkých krajinách o tom, či prist'ahovalectvo je pôsobí priaznivo alebo nepriaznivo na verejné financie. Dôkazy naznačujú, že názory sa líšia v rôznych okolnostiach, a teda nemôžeme priamo povedať, aký vplyv má imigrácia na verejné financie. (Ian Peterson, 2014, s. F565-F592)

Podľa nášho názoru existujú rôzne vnímania imigrácie ako pozitíva alebo negatíva pre hostiteľskú krajinu. Ako negatívny dopad imigrácie by sme mohli uviesť presýtenosť trhu práce, ktorá môže vzniknúť prílevom veľkého množstva imigrantov, čo môže ovplyvniť aj vznik nelegálnej práce. Pozitívnym dopadom imigrácie môže byť vysokokvalifikovaná pracovná sila, ktorá sa môže zvýšiť prílevom imigrantov. Avšak, existuje veľké množstvo názorov na to, aký dopad predstavuje imigrácia pre spoločnosť.

1.3 Empirická analýza dopadu imigrácie na verejné financie v SR

Analýza OECD (2013) poskytuje detailnú analýzu fiškálnej pozície imigrantov aj v prípade SR. Na rozdiel od väčšiny krajín OECD je čistá fiškálna pozícia imigrantov v SR negatívna. OECD (2013) radí Slovensko medzi krajiny s veľmi malou populáciou imigrantov, kde v porovnaní s ostatnými krajinami OECD sú imigranti vyššieho veku. Čistá fiškálna pozícia imigrantov je nižšia v prípade imigrantov než u domáceho obyvateľstva, rovnako ako je tomu u väčšiny krajín OECD. Za hlavnú príčinu tohto rozdielu je považovaná vyššia nezamestnanosť a menšia pravdepodobnosť nájsť si zamestnanie u imigrantov v porovnaní s domácim obyvateľstvom.

Taktiež rovnako ako u väčšiny krajín OECD je negatívny rozdiel medzi fiškálnou pozíciou imigrantov v porovnaní s domácim obyvateľstvom spôsobený nižšou mierou príspevkov, ktoré odvedú štátu a nie vyššou mierou transferov, ktoré imigrantom poskytuje štát. Ďalší zo záverov, ktoré OECD (2013) prináša je skutočnosť, že v prípade ak by sa v analýze extrahovalo od prispievania a využívania penzijného systému, vo väčšine krajín OECD by sa negatívny rozdiel medzi fiškálnou pozíciou imigrantov a domáceho

obyvateľstva zväčšil. Dôvod tohto „pohoršenia“ imigrantov je fakt, že väčšina imigrantov v OECD sú mladí a pracujúci ľudia, ktorí penzie ešte nepoberajú. Iný záver ale platí pre SR a ďalšie stredné a východoeurópske krajiny, kde pri extrahovaní od penzijného systému si imigranti „polepšia“, a to z dôvodu vyššej miery populácie nepracujúcich imigrantov, ktorí poberajú penzie, než je tomu v ostatných krajinách *OECD*.

2 Migračná politika Európskej únie

Jedným zo základných princípov Európskej únie (EÚ) je voľný pohyb osôb v rámci EÚ, ktorý je uvedený v článku 45 Zmluvy o fungovaní Európskej únie. Občania EÚ majú právo (Európska komisia 2014):

- hľadať si zamestnanie v inom členskom štáte EÚ,
- pracovať v danom štáte bez pracovného povolenia,
- pobývať v ňom za účelom práce,
- zostať v ňom aj po ukončení zamestnania,
- na rovný prístup ku všetkým pracovníkom bez ohľadu na štátnu príslušnosť, pokiaľ ide prístup k zamestnaniu, pracovné podmienky a všetky sociálne a daňové výhody.

Prijatím Maastrichtskej zmluvy sa migrácia stala záležitosťou všetkých členských štátov.

Na základe tejto zmluvy vznikla Európska únia, čo podporilo spoločné európske občianstvo. Ďalším krokom bolo podpísanie Schengenskej dohody (1995), na základe ktorej sa vytvorila schengenská zóna, v rámci ktorej je možný pohyb medzi členskými krajinami bez kontroly na hraniciach členských štátov (Koikkalainen 2011).

Haagsky program je päťročným programom (2005-2010) intenzívnejšej spolupráce v oblasti vnútra a spravodlivosti na úrovni EÚ. Jeho hlavným cieľom záujmu je vytvorenie spoločnej prísťahovaleckej a azylovej politiky pre 25 členských krajín EÚ. (Divinský, Bagerová, 2008)

2.1 Migračná politika Slovenskej republiky

Zámerom migračnej politiky Slovenskej republiky podľa Ministerstva vnútra Slovenskej republiky (2010) je zabezpečiť:

- ochranu národných záujmov Slovenskej republiky a realizáciu cieľov a priorít v oblasti migrácie, ako aj postup pri ich zabezpečovaní zo strany jednotlivých subjektov podieľajúcich sa na realizácii migračnej politiky,
- vytváranie podmienok v oblasti ľudských, materiálnych a finančných zdrojov a koordináciu kompetentných inštitúcií v tejto oblasti,
- aktívnu účasť Slovenskej republiky na tvorbe práva Európskych spoločenstiev a Európskej únie v oblasti migrácie,
- ďalšiu harmonizáciu právnych predpisov Slovenskej republiky s právom Európskych spoločenstiev a Európskej únie v oblasti migrácie,
- rozvoj inštitucionálneho rámca nevyhnutného na implementáciu politík v tejto oblasti

Tieto zámery boli vytvorené vzhľadom na jednotnú migračnú politiku v EÚ.

Kľúčová legislatíva a dokumenty migračnej politiky v SR:

- Zákon o pobyte cudzincov (404/2011)
- Zákon o azyle (480/2002)
- Zákon o službách zamestnanosti (5/2004)
- Zákon o štátnom občianstve (40/1993)
- Migračná politika SR s výhľadom do roku 2020 (2011)
- Koncepcia integrácie cudzincov v SR (2009)
- Národný program boja proti obchodovaniu s ľuďmi na roky 2011-2014

(IOM, 2012).

Medzi hlavné inštitúcie zaoberajúce sa migračnou politikou na území SR patria:

- Štátne inštitúcie

Ministerstvo vnútra SR (Migračný úrad MV SR, Úrad hraničnej a cudzineckej polície PPZ), Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Ministerstvo zahraničných vecí SR, Riadiaci výbor pre migráciu a integráciu (prierezová odborná skupina)

- Medzinárodné organizácie pracujúce v oblasti migrácie

IOM Medzinárodná organizácia pre migráciu, Európska migračná sieť

- Mimovládne a iné organizácie pracujúce v oblasti migrácie

Člověk v ohrožení, Liga za ľudské práva, Nadácia Milana Šimečku, Slovenská humanitná rada, Spoločnosť ľudí dobrej vôle. (IOM, 2012)

Koncepcia migračnej politiky SR vychádza z nasledovných princípov:

- 1.) Princíp suverenity - zabezpečuje právo Slovenskej republiky chrániť svoje národné záujmy a regulovať migráciu
- 2.) Princíp zákonnosti - vychádza z rešpektovania Ústavy Slovenskej republiky, medzinárodných zmlúv a dokumentov, práva Európskych spoločenstiev a Európskej únie a právnych predpisov Slovenskej republiky upravujúcich predmetnú oblasť s akcentom na zaručovanie, dodržiavanie a ochranu ľudských práv a základných slobôd.
- 3.) Princíp regulácie legálnej migrácie – vytvára priestor na prijímanie zákonných postupov regulácie migrácie v súlade so záujmami Slovenskej republiky, najmä s ohľadom na stav ekonomickej, politickej a kultúrnej stability spoločnosti, ako aj situáciu na trhu práce a štruktúru zamestnanosti, a to prostredníctvom štátnej migračnej politiky formami riadeného a regulovaného prísťahovalectva.
- 4.) Princíp aktívnej spolupráce s Európskou úniou – vstupom Slovenskej republiky do Európskej únie sa kladie dôraz na zabezpečovanie jednotnej politiky v oblasti udeľovania azylu a na vytváranie trvalých riešení súvisiacich s realizáciou migračnej politiky v súčinnosti s medzinárodnými organizáciami a mimovládnyimi organizáciami.
- 5.) Princíp zákazu diskriminácie – predstavuje poskytovanie rovnakých príležitostí pre všetkých cudzincov, ktorí sa legálne zdržiavajú na území Slovenskej republiky a vylučuje možnosť diskriminácie a poskytovania akýchkoľvek privilégií a výhod jednotlivým osobám.
- 6.) Princíp flexibility - predpokladá vytváranie priestoru na inováciu prijatých opatrení a postupov v oblasti migračnej politiky. (MV SR, 2010)

3 Praktická časť

V tejto časti budeme analyzovať vplyv imigrácie na ekonomiku Slovenskej republiky.

Väčšia časť práce je zameraná na priamy výskum realizovaný dotazníkom, na ktorý

odpovedali občania Slovenskej republiky. V dotazníku sme sa občanov pýtali na faktory, príčiny, dopady a riešenia imigrácie. Praktickú časť sme rozdelili do troch kapitol. V prvej kapitole sa budeme venovať vývoju imigrácie v Slovenskej republike po súčasnosť. Ďalšia kapitola je zameraná na spracovanie a vyhodnotenie priameho výskumu. V záverečnej kapitole vyslovíme návrhy na riešenie imigrácie.

3.1 Vývoj imigrácie

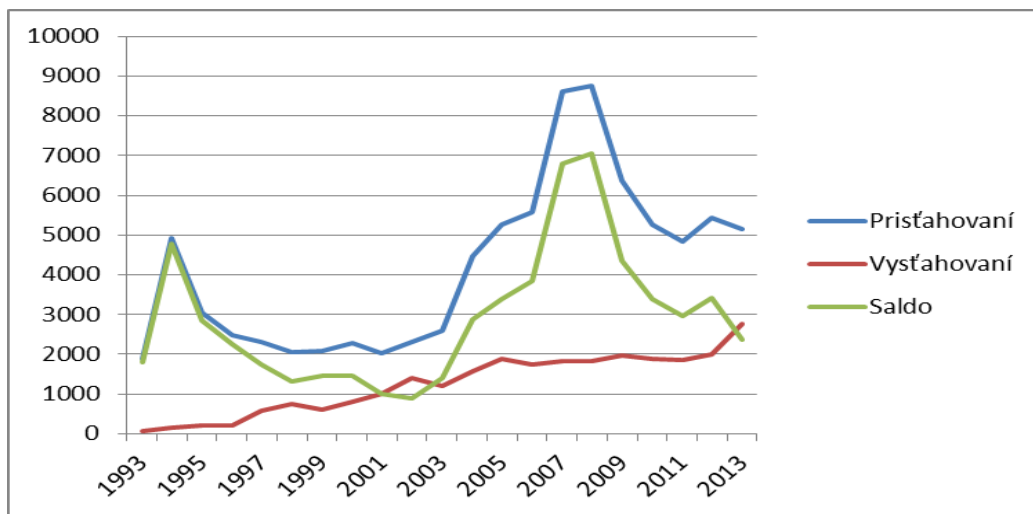
Slovenská republika mala v minulosti vyšší počet emigrantov ako imigrantov. Tento fakt môžeme pozorovať predovšetkým v 2. polovici 19. storočia a po skončení 2. svetovej vojny. Imigrácia do roku 1989 preto nemala príliš veľký význam ani výraznejšie sociálne dopady na Slovensko. Pád komunizmu priniesol radikálnu zmenu v migračnom správaní a v určitej miere ovplyvnil existujúce migračné trendy. Na základe zmeny vývoja migračných tokov sa Slovensko stalo krajinou, ktorá má viac imigrantov ako emigrantov, a preto Slovensko v tomto období začína dávať väčší dôraz na migračnú politiku. Táto téma sa stala diskutovanou najmä po vstupe Slovenska do Európskej únie v máji roku 2004. V posledných rokoch však imigračné toky zaznamenávajú rastúci trend a to najmä po vstupe do EÚ, kedy sa Slovensko stalo nepochybne z hľadiska migrantov atraktívnejšou krajinou. Rýchly ekonomický rast do roku 2009 potvrdzoval fakt, že Slovensko nedisponovalo dostatočnými pracovnými silami, ktoré nepokrývali všetky profesijné oblasti.

Tab. č. 1: Vývoj zahraničnej migrácie v SR (počet osôb)

Rok	Príchod	Výstup	Saldo
1993	1874	79	1795
1994	4922	154	4768
1995	3055	213	2842
1996	2477	222	2255
1997	2303	572	1731
1998	2052	746	1306
1999	2072	618	1454
2000	2274	811	1463
2001	2023	1011	1012
2002	2312	1411	901
2003	2603	1194	1409
2004	4460	1586	2874
2005	5276	1873	3403
2006	5589	1735	3854
2007	8624	1831	6793
2008	8765	1831	7060
2009	6364	1979	4367
2010	5272	1889	3383
2011	4829	1863	2966
2012	5419	2003	3416
2013	5149	2770	2379

Zdroj: vlastné spracovanie podľa Štatistického úradu SR

Graf č. 1: Vývoj zahraničnej migrácie v SR (počet osôb)

Zdroj: vlastné spracovanie podľa Štatistického úradu SR

Podľa údajov každoročne publikovaných Štatistickým úradom sa Slovenská republika od roku 1993 zaraďuje ku krajinám, kde počet imigrantov prevyšuje počet emigrantov. Na grafe môžeme vidieť, že pred vstupom do Európskej únie bol počet imigrantov nízky, avšak, po vstupe sa tento trend radikálne zmenil. Od roku 2004 pozorujeme každoročne nárast počtu imigrantov prichádzajúcich na územie SR. Tento trend sa zmenil v čase hospodárskej krízy, t.j. v roku 2009, kedy počet imigrantov klesol o 28% oproti roku 2008. Až do roku 2011 mal klesajúcu tendenciu, v tomto roku prišiel zlom a mohli by sme povedať, že počet imigrantov začal stagnovať.

3.2 Výsledky empirického skúmania

Pre účely prieskumu existuje niekoľko druhov výskumných metód. Dotazníková metóda bola vhodná hlavne preto, že nebol potrebný osobný kontakt s každým respondentom a zistilo sa potrebné množstvo údajov. Hlavným cieľom dotazníkového prieskumu bolo zistiť názory občanov Slovenskej republiky na imigráciu a jej dopad na verejné financie. Dotazník sa skladá z 15 otázok, na ktoré nám odpovedalo 110 občanov. Prvé 4 otázky slúžia na získanie obecných údajov a charakteristiku respondenta – pohlavie, vek,

ukončené vzdelanie a zamestnanie. Ďalšia časť dotazníka sa zameriava na názory občanov Slovenskej republiky.

Z celkového počtu vyplnených dotazníkov odpovedalo 40% mužov a 60% žien. Najviac respondentov nám odpovedalo v rozpätí od 18 do 25 rokov, čo predstavuje 34,5% z celkového počtu respondentov. Vo vekovej kategórii od 26 do 35 rokov odpovedalo 29,1%, od 36 do 45 rokov odpovedalo 19,1%, od 46 do 55 rokov odpovedalo 10% a viac ako 55 rokov odpovedalo 7,3% respondentov.

Tretia otázka bola zameraná na vzdelanie respondentov:

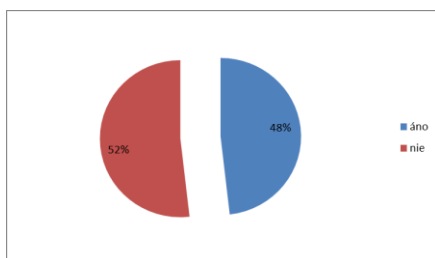
Tab. č. 2 Ukončené vzdelanie

vzdelanie	počet respondentov	percentuálny podiel
základné	8	7.3 %
stredoškolské	57	51.8 %
vysokoškolské 1. stupňa	21	19.1 %
vysokoškolské 2. stupňa	21	19.1 %
vysokoškolské 3. stupňa	3	2.7 %

Zdroj: vlastné spracovanie podľa realizovaného prieskumu

Z hľadiska zaradenia sa na trhu práce by sme mohli poukázať na to, že najväčšiu skupinu respondentov tvoria študenti a zamestnanci verejného sektora, ktorí majú rovnaké percentuálne zastúpenie, 28,2%. Druhú skupinu respondentov tvoria zamestnanci súkromného sektora s 26,4%-ami. Z vráteného počtu dotazníkov nám odpovedalo len 9,1% dôchodcov. Odpovede od nezamestnaných občanov Slovenskej republiky predstavovali 8,2%.

Graf č. 2: Máte skúsenosť s prácou imigrantov na území Slovenskej republiky?

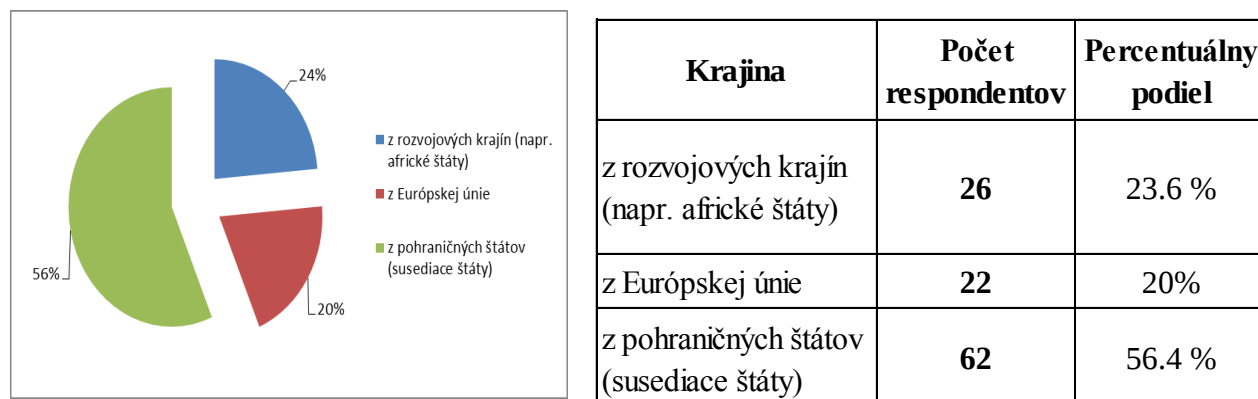

Odpoveď	Počet respondentov	Percentuálny podiel
áno	53	48.2 %
nie	57	51.8 %

zdroj: Vlastné spracovanie podľa realizovaného výskumu

Viac ako polovica respondentov odpovedala, že neprichádza do pracovného kontaktu s imigrantami.

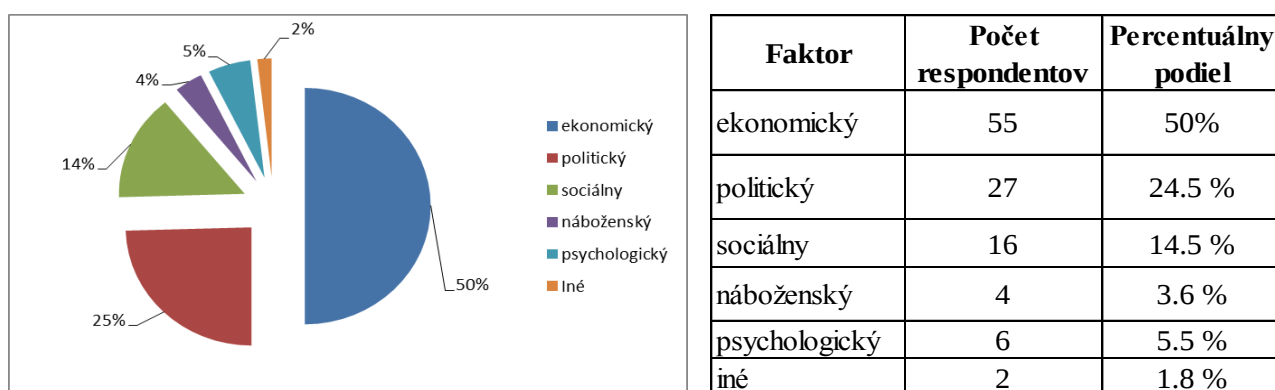
Graf č. 3: Vnímanie lokality odkiaľ prichádzajú imigranti

zdroj: Vlastné spracovanie podľa realizovaného prieskumu

62 respondentov, čo predstavuje viac ako 50%, si myslí, že najviac imigrantov prichádza z pohraničných (susediacich) štátov. Podľa Úradu hraničnej a cudzineckej polície najpočetnejšiu skupinu imigrantov v SR predstavujú občania susedných krajín, ktorí na celkovom počte imigrantov predstavujú takmer 39%. Najviac imigrantov na Slovensku pochádza z Českej republiky, je ich 12,6% z celkového počtu imigrantov. Menšie zastúpenie má Maďarsko (9,6%) a Poľsko (6,8%). (UHCP, 2014)

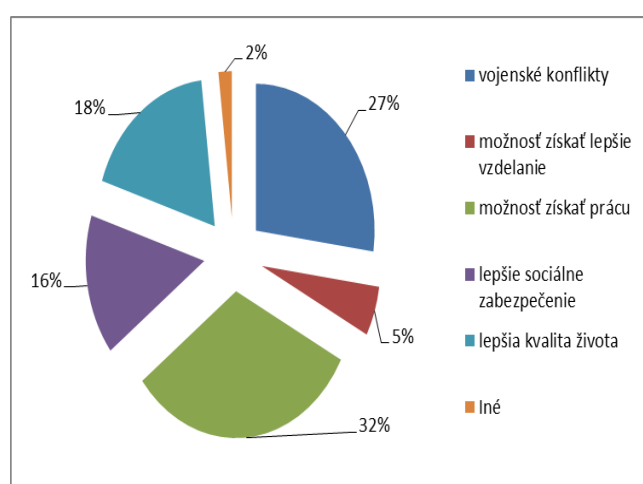
Graf č. 4: Vnímanie dopadu imigrácie na rôzne faktory

zdroj: Vlastné spracovanie podľa realizovaného výskumu

Respondenti považujú za najvýznamnejší faktor, ktorý ovplyvňuje imigráciu ekonomický a politický faktor. Štefančík (2010) vo svojej práci Ekonomické a sociálne príčiny medzinárodnej migrácie v teoretickej reflexii uviedol, že v priebehu desaťročí sa vyvinulo niekoľko ekonomických prístupov ku skúmaniu migrácii. Rozdelil ekonomické faktory na faktory priťahovania a faktory vytlačania. Medzi faktory vytlačania radíme predovšetkým ekonomickú nestabilitu krajiny, ale aj slabý dopyt po práci, nízku priemernú mesačnú mzdu, vysokú nezamestnanosť. (Štefančík 2010, s. 58)

Graf č. 5: Dôvody imigrácie na územie Slovenska

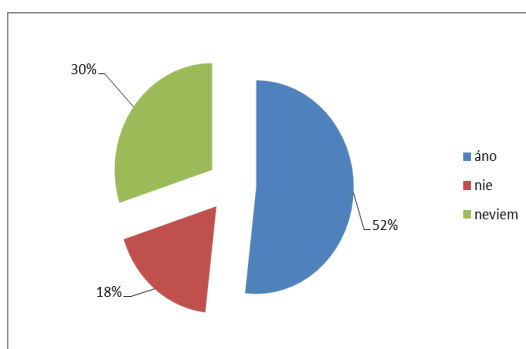

Hlavné príčiny	Počet respondentov	Percentuálny podiel
vojenské konflikty	30	27.3 %
možnosť získať lepšie vzdelanie	6	5.5 %
možnosť získať prácu	35	31.8 %
lepšie sociálne zabezpečenie	17	15.5 %
lepšia kvalita života	20	18.2 %
Iné	2	1.8 %

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa realizovaného výskumu

Hlavnou príčinou imigrácie na územie Slovenska je podľa väčšiny respondentov možnosť získať prácu. Podľa štúdie OECD (2012) rozhodujúcim faktorom imigrácie, ale aj emigrácie za prácou je rozdielna výška príjmov medzi cieľovou krajinou a krajinou pôvodu, t.j. mzdový rozdiel. (OECD, 2012)

Graf č. 6: Vnímanie súvislosti medzi výdavkami štátu a počtom imigrantov

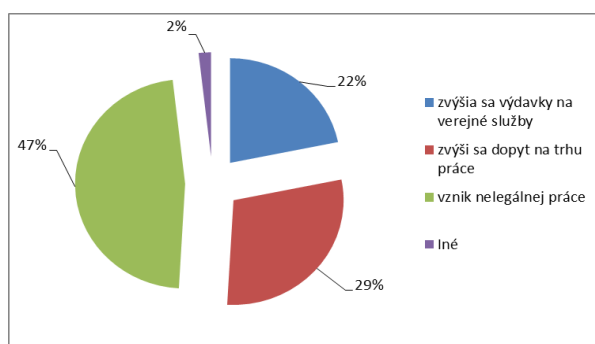
Odpoveď	Počet respondentov	Percentuálny podiel
áno	57	51.8 %
nie	20	18.2 %
neviem	33	30%

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa realizovaného výskumu

Viac ako polovica respondentov vidí súvislosť medzi výdavkami štátu a počtom imigrantov. Odpoveď na otázku nie je jednoznačná, keďže existuje obmedzené množstvo štúdií, ktoré sa tejto problematike venovali. Kvist vo svojej práci nedošiel k žiadnym významným záverom na podporu predpokladu, že štáty so štedrým sociálnym systémom sú lákadlom pre imigrantov z iných krajín. (Kvist, 2004)

Na druhej strane, autori De Giorgi a Pallizzari dospeli k záveru, že sociálne benefity zohrávajú významnú rolu pri výbere krajiny, a to i napriek malému vplyvu v porovnaní s vplyvom miezd. (De Giorgi, Pallizzari, 2006)

Graf č. 7: Negatívny dopad imigrácie na Slovensko

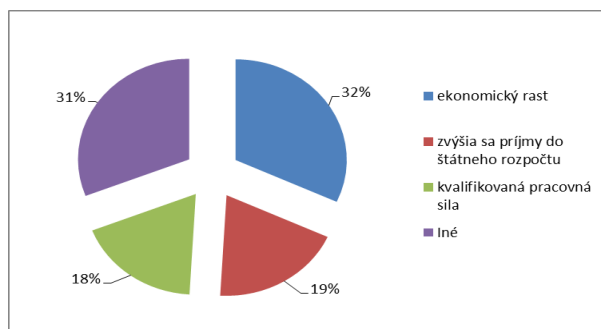

Negatíva	Počet respondentov	Percentuálny podiel
zvýšia sa výdavky na verejné služby	24	21.8 %
zvýši sa dopyt na trhu práce	32	29.1 %
vznik nelegálnej práce	52	47.3 %
Iné	2	1.8 %

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa realizovaného výskumu

Negatívny dopad na ekonomiku Slovenska podľa opýtaných má vo veľkej miere vznik nelegálnej práce. Vznik nelegálnej práce je vo veľkej miere spojený s nelegálnou imigráciou. Úrad hraničnej a cudzineckej P PZ sa snaží počty nelegálnych imigrantov regulovať. Každoročne odhalí množstvo takýchto imigrantov a podľa stupňa závažností sa ich snaží riešiť. (ÚHC, 2014)

Graf č. 8: Vnímanie prínosu pre SR občanmi štátu

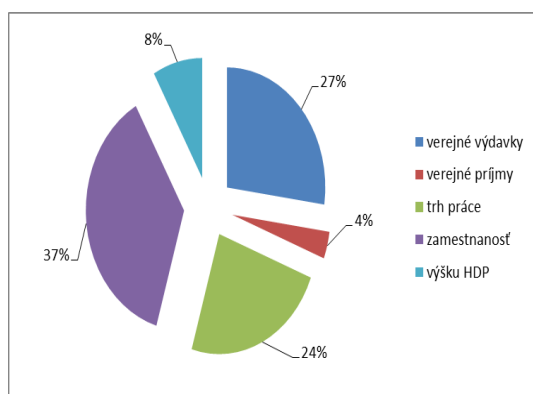

Prínos	Počet respondentov	Percentuálny podiel
ekonomický rast	35	31.8 %
zvýšia sa príjmy do štátneho rozpočtu	21	19.1 %
kvalifikovaná pracovná sila	20	18.2 %
Iné	34	30.9 %

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa realizovaného výskumu

Z pohľadu respondenta predstavuje imigrácia prínos v podobe ekonomického rastu, kde odpovedalo takmer 32%. Atlas komunit migrantov (2013) tvrdí, že v druhej polovici uplynulej dekády prichádzali na územie Slovenska, vďaka ekonomickému rastu, imigranti z juhovýchodnej Ázie, ako sú Vietnamci a Číňania, ktorí sem prichádzali najčastejšie ako podnikatelia. Taktiež sme prišli občania Južnej Kórey, predovšetkým vysokokvalifikovaní pracovníci v oblasti automobilového a elektrotechnického priemyslu. (Atlas komunit migrantov, 2013)

Graf č. 9: Vnímanie dopadu imigrácie na vybrané ekonomické faktory

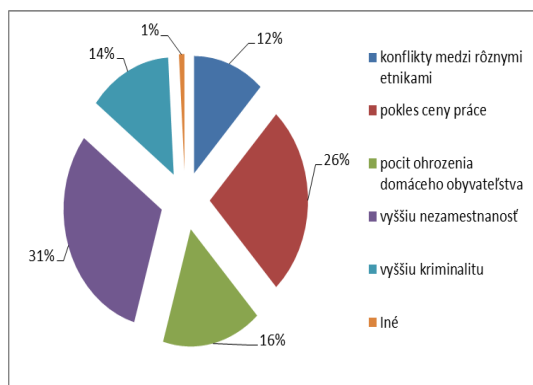
Faktor	Počet respondentov	Percentuálny podiel
verejné výdavky	30	27.3 %
verejné príjmy	4	3.6 %
trh práce	26	23.6 %
zamestnanosť	41	37.3 %
výšku HDP	9	8.2 %

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa realizovaného prieskumu

41 respondentov uviedlo ako hlavný dopad imigrácie na ekonomické faktory

zamestnanosť, čo predstavuje 37%. Podľa IOM (2014) počet pracujúcich cudzincov u nás vzrástol viac ako 6-násobne, z 3 351 osôb v roku 2004 na 20 113 osôb v roku 2014. Podľa ich výskumu na 120 domácich zamestnancov tak v súčasnosti pripadá jeden pracujúci cudzinec. (IOM, 2014)

Graf č. 10: Problémy imigrácie zo sociálno-ekonomického hľadiska

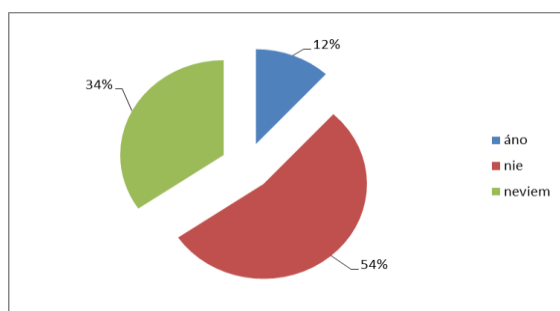

Odpoveď	Počet respondentov	Percentuálny podiel
konflikty medzi rôznymi etnikami	13	11.8 %
pokles ceny práce	29	26.4 %
pocit ohrozenia domáceho obyvateľstva	18	16.4 %
vyššiu nezamestnanosť	34	30.9 %
vyššiu kriminalitu	15	13.6 %
Iné	1	0.9 %

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa realizovaného výskumu

Na základe odpovedí môžeme dedukovať, že príchod migrantov na Slovensko zapríčini v prvom rade vyššiu nezamestnanosť (31%). ILO (2004) poukazuje na riziko zvýšenia nezamestnanosti vyplývajúci z existencie imigrantov v hostiteľskej krajine, vytlačania domácej pracovnej sily z určitých pozícií alebo k znižovaniu mized. Vysoký počet cudzincov s nižšou kvalifikáciou môže na miestnom pracovnom trhu rozšíriť priestor pre nelegálnu formu zamestnávania. (ILO, 2004)

Graf č. 11: Vplyv imigračnej politiky

Odpoveď	Počet respondentov	Percentuálny podiel
áno	13	11.8 %
nie	59	53.6 %
neviem	38	34.5 %

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa realizovaného výskumu

54% opýtaných tvrdí, že politika SR nevenuje dostatočnú pozornosť otázke týkajúcej sa imigrácií. Bolečeková (2014) tvrdí, že prijatím novej druhej koncepcie migračnej politiky sa zachytávajú všetky oblasti spojené s migráciou. Túto koncepciu vo všeobecnosti považuje za kľúčový dokument migračnej politiky, pretože stanovuje ciele a priority v oblasti migrácie a tiež koordinuje aktivity jednotlivých subjektov podieľajúcich sa na ich realizácií. (Bolečeková, 2014, s.76)

3.3 Možnosti riešenia

Prínosy imigrácie pre rozvoj a pre migrantov sú zrejmé. Nie sú však zadarmo a obidve strany tohto procesu musia znášať cenu, ktorú tieto pozitíva stoja, napríklad v podobe nákladov na integráciu cudzincov, nákladov na lepšie odmeňovanie odborných pracovníkov, aby neboli nútení odchádzať do zahraničia. Napriek zjavne prevažujúcim pozitívam majú však migranti v súčasnosti len veľmi málo možností legálnej migrácie za prácou. (Andrášová, 2012, s. 6)

Ian Peterson tvrdí, že imigrácia nie je výslovne problémom pre hostiteľskú krajinu, pretože častokrát sa stretávame s tým, že migranti prijmu prácu, ktorú domáce obyvateľstvo nie je ochotné vykonávať. (Peterson, 2014).

Ako jedno z možných riešení je zavedenie jednoduchších mechanizmov pre krátkodobú legálnu pracovnú imigráciu- tzn. imigranti by dostali povolenie na legálnu prácu na určitú dobu a po jej uplynutí by sa musel vrátiť domov. Mnohí experti však upozorňujú na fakt, že takéto riešenie by sa podobalo praktikám zavádzaných v 50. rokoch v Európe. Môže nastať situácia, kedy po uplynutí povolenia imigrant ostane aj naďalej žiť v krajine, pričom sa považoval za krátkodobého imigranta, a z tohto dôvodu by chýbali pre nich adekvátne možnosti integrácie. Hlavné riziko spočíva v tom, že sa vytvoria dve skupiny imigrantov, a to dlhodobí, ktorí budú profitovať z možnosti integrácie a krátkodobí, ktorí by nemali žiadnu motiváciu ani podporu pri integrácii do spoločnosti.

Iným, ale zároveň menej pravdepodobným riešením je otvorenosť sveta imigrácii, podobne, ako je dnes otvorený k pohybu tovaru a kapitálu. Niekoľko štúdií potvrdilo, že práve toto riešenie by prispelo k zvýšeniu bohatstva sveta a výrazne by sa tým pomohlo predovšetkým chudobnejším krajinám. (Andášová, 2012, s. 7)

Ako unikátnejšie riešenie je zavedenie tzv. modrých kariet, ktoré slúžia ako nástroj prilákania a udržania vysokokvalifikovanej pracovnej sily zo zahraničia. Bargerová (2012) konštatuje, že nový Zákon o pobyte cudzincov modernizuje postupy v oblasti imigrácie, na druhej strane vykresľuje imigráciu ako nežiaduci jav a sprísňuje podmienky pre získanie pobytu na území SR. Dospieva tak k záveru, že aj napriek rade teoretických štúdií, ktoré imigráciu považujú za ekonomický či spoločenský prínos pre prijímajúcu krajinu, SR namiesto podpory imigrácie a snahy o využitie jej prínosov pre krajinu skôr tento jav iba toleruje.

Záver

V študentskej vedeckej aktivite na tému Sociálno-ekonomické aspekty imigrácie a jej dopad na verejné financie sme opísali vývoj imigrácie, taktiež sme venovali pozornosť migračnej politike EÚ a Slovenskej republiky. Podľa mnohých autorov, základný faktor, ktorý má dopad na imigráciu sa dajú považovať rôzne ekonomické faktory, medzi ktoré sa zaraďuje najmä zvýšenie kvality života. Hlavná časť práce bola zameraná na empirickú štúdiu realizovanú primárnym výskumom realizovaným dotazníkovou formou. Na základe výsledkov realizovanej empirickej analýzy imigrácie sme zhodnotili vnímanie tohto fenoménu občanmi SR a možné dopady na verejné financie.

V práci sme došli k záveru, že väčšia časť odpovedí občanov Slovenska súhlasí už s realizovanými štúdiami. Taktiež sme dospeli k tomu, že väčšina obyvateľov nemá skúsenosť s prácou imigrantov na našom území. Imigrantov považujú skôr za osoby, ktoré zvyšujú nezamestnanosť, vytvárajú vznik nelegálnej práce, ale na druhej strane predstavujú pre Slovensko možný ekonomický rast. Na základe toho, primárnym cieľom bolo nájdenie vzťahu medzi zvýšenými tokmi imigrantov a jej pozitívnymi alebo negatívnymi dopadmi na verejné financie.

Časopis The Economist vo svojej januárovej analýze na tému migrácie túto otázku uzatvára nasledovne: „Morálne odôvodnenie migrácie je nevyvrátiteľné: výrazne znižuje ľudské nešťastie. Kultúrne prínosy migrácie sú zvyčajne taktiež zjavné. Ale ekonomické prínosy migrácie je potrebné silnejšie obhájiť. Počas posledných desaťročí voľnejší pohyb kapitálu a tovaru priniesol obrovské zvýšenie ľudského blahobytu. Podobné benefity možno očakávať aj od slobodnejšieho pohybu ľudí. Politici v bohatých krajinách by tieto prínosy mali verejnosti jasne vysvetliť. Mali by presvedčiť voličov, že väčší počet pracovných síl poháňajúcich ekonomický rast, bude prínosom pre domácich aj migrantov a že migranti nebudú len zaplňať pracovné miesta alebo budú aj podnikať a vytvárať novú prácu a bohatstvo. V dlhodobom horizonte budú migranti nevyhnutní pre nahradenie klesajúcich počtov domácich pracovníkov. Otázka, ktorú si v bohatom svete kladieme – či počty imigrantov nie sú príliš vysoké – nemusí byť správna. Možno ich ani zďaleka nie je dosť.“ (The Economist, 2008)

Použitá literatúra

ANDRÁŠOVÁ, S. 2012. *Načo je nám dobrá migrácia* [online]. Bratislava: IOM – Medzinárodná organizácia pre migráciu, 2012 [cit. 2015-03-19], s. 4. Dostupné na internete: <http://www.cpep.sk/fileadmin/Dokumenty/publikacie/migracia/Andrasova-Migracia.pdf>

Atlas komunit migrantov. 2013. [cit. 2015-03-31], Dostupné na internete: <http://mic.iom.sk/atlas/o-atlase/migranti-na-slovensku/> <http://www.minv.sk/?zamer-migracnej-politiky-slovenskej-republiky>

BARGEROVÁ, Z. 2012. Nový zákon o pobyte cudzincov v SR. In *Migrace Online* [online]. 2012 [cit. 2015-03-21], Dostupné na internete: <http://migraceonline.cz/cz/e-knihovna/novy-zakon-o-pobyte-cudzincov-v-sr>

BOLEČEKOVÁ, M. 2014. Migračná politika Slovenskej republiky: desať rokov po vstupe do Európskej únie. In *Politické vedy* [online]. Banská Bystrica: Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov Univerzita Mateja Bela, 2014 [cit. 2015-03-19], roč. 17, číslo 3. ISSN 1335 – 2741, s. 68-73. Dostupné na internete: http://www.politickevedy.fpvmv.umb.sk/userfiles/file/3_2014/BOLECEKOVA.pdf

DE GIORGI, G., PELLIZZARI, M. 2006. Welfare Migration in Europe and the Cost of a Harmonised Social Assistance. In: *IZA Discussion Paper Series* [online]. Germany: IZA, 2006 [cit. 2015-03-31], č. príspevku 2094. Dostupné na internete: <http://ftp.iza.org/dp2094.pdf>

DIVINSKÝ, B., BAGEROVÁ, Z. 2008. Integrácia migrantov v Slovenskej republike, Výzvy a odporúčania pre tvorcov politík. In *IOM* [online]. Bratislava: IOM Medzinárodná organizácia pre migráciu, 2008 [cit. 2015-03-31], Dostupné na internete: <http://www.google.sk/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=9&ved=0CEoQFjAI&url=http%3A%2F%2Fwww.iom.sk%2Fsk%2Fpublikacie%3Fdownload%3D105%3Aintegracia-migrantov-v-slovenskej-republike-vyzvy-a-odporucania-pre-tvorcov-politik&ei=UhQbVbjnIcacsAHGjoSIDg&usg=AFQjCNFyik4elRy8gQ7Ph1EwBNPijtp4w&bvm=bv.89744112,d.bGg>

- DOMONKOS, T., PÁLENÍK, M., RADVANSKÝ, M. 2010. Saturovanie dopytu po pracovnej sile prostredníctvom migrácie v SR [online]. Bratislava: Národná štúdia pre Európsku migračnú sieť, 2014 [cit. 2015-03-31], Dostupné na internete: http://www.emn.sk/phocadownload/emn_studies/emnsk_satur_dopytu_po_prac_sile_migraciu_sk.pdf
- EURÓPSKA KOMISIA. 2014. Zamestnanosť, sociálne záležitosti a začlenenie: Voľný pohyb – občania EÚ. In: *ec.europa.eu* [online]. Belgicko: Generálne riaditeľstvo pre zamestnanosť, sociálne záležitosti a začlenenie, 2014 [cit. 2015-03-31], Dostupné na internete: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=sk&catId=457>
- Európska migračná sieť (European Migration Network- EMN). 2014. Asylum and migration [online] 2014.[citované 2015-03-31], s. 190. Dostupné na internete: <http://www.iom.sk/sk/pre-media/slovniky-o-migracii-a-azyle>
- Europskaunia [cit. 2015-03-31], Dostupné na internete: <http://www.europskaunia.sk/haagskyprogram>
- ILO .2004. ILO: Towards a Fair Deal for Migrant Workers in the Global Economy. [online]. 2004 [cit. 2015-03-31], Dostupné na internete: <http://www.ilo.org/public/english/standards/relm/ilc/ilc92/pdf/rep-vi.pdf>
- IOM, Key Migration Terms [cit. 2015-03-31], Dostupné na internete: <https://www.iom.int/cms/en/sites/iom/home/about-migration/key-migration-terms-1.html#Immigration>
- IOM. Migrácia na Slovensku [cit. 2015-03-31], Dostupné na internete: <http://www.iom.sk/sk/migracia/migracia-na-slovensku>
- IOM.2012. Migrácia na Slovensku [online]. 2012 [cit. 2015-03-31], Dostupné na internete:http://www.emn.sk/phocadownload/emn_seminar_on_migration_2012/emn_2012_prezentacia_Zuzana_Vatralova_Migracia_na_Slovensku.pdf
- KOIKKALAINEN, S. 2011. Free Movement in Europe: Past and Present. In: *migrationpolicy.org* [online]. Migration Policy Institute 2001-2014. 2011 [cit. 2015-

03-31], Dostupné na internete: <http://www.migrationpolicy.org/article/free-movement-europe-past-and-present/>

KVIST, J. 2004. Does EU enlargement start a race to the bottom? Strategic interaction among EU member states in social policy. In: *Journal of European Social Policy* [online]. London: SAGE Publications, 2004 [cit. 2015-03-31], 14(3): 301-318 Dostupné na internete:

http://www.sfi.dk/graphics/SFI/Billeder/medarbejderfotos/Jon_Kvist/KvistJESP2004.pdf

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky. 2011. Dostupné na internete: http://www.employment.gov.sk/files/slovensky/ministerstvo/integracia-cudzincov/dokumenty/migracna_politika.pdf

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. Migračná politika[online]. [cit. 2015-03-31], Dostupné na internete: <http://www.minv.sk/?zamer-migracnej-politiky-slovenskej-republiky>

OECD. 2012. *OECD Economic Survey: European Union 2012* [online]. OECD Publishing, 2012 [cit. 2015-03-31], ISBN 978-92-64-12733-3. Dostupné na internete: http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oecd/economics/oecd-economic-surveys-european-union-2012_eco_surveys-eur-2012-en#page1

OECD. 2013. *International Migration Outlook 2013*. Paris: OECD Publishing, 2013. ISBN 978- 926-4200-166

POPPER, M. a kol. 2006. *Potreby migrantov na Slovensku* [online]. Bratislava: IOM – Medzinárodná organizácia pre migráciu, 2006 [cit. 2015-03-19], s. 26. Dostupné na internete: http://www.kvsbk.sav.sk/Potreby_migrantov_na_Slovensku_IOM.pdf

PRESTON, I. 2014. The Effect of Immigration on Public Finances. In *The Economic Journal* , roč. 124, 2014, číslo 580. ISSN 0013-0133, s. F565 – F592.

RAIM, L. 2010. Le vrai rôle de l'immigration dans l'économie française, 2010 [cit. 2015-03-31], Dostupné na internete: http://lexpansion.lexpress.fr/actualite-economique/le-vrai-role-de-l-immigration-dans-l-economie-francaise_1400959.html

SEKULOVÁ, M. 2010. Objavovanie nových obzorov – pracovná migrácia z Rumunska. In *Sondy do kultúrnej diverzity na Slovensku* [online]. Bratislava: Inštitút pre verejné otázky, 2010 [cit. 2015-03-19], str. 15-44. Dostupné na internete: http://ec.europa.eu/ewsi/UDRW/images/items/itpr_33150_364743903.pdf

Štatistický úrad Slovenskej republiky. [cit. 2015-03-31], Dostupné na internete: <http://slovak.statistics.sk>

ŠTEFANČÍK, R. 2010. Ekonomické a sociálne príčiny medzinárodnej migrácie v teoretickej reflexii. In *Slovenská politologická revue* [online], roč. 10, 2010, číslo 4. ISSN 1335-9096, 2010 [cit. 2015-03-19], s. 3. Dostupné na internete: <http://revue.kpol.ff.ucm.sk/archiv/2010/4/stefancik.pdf>

The Economist. 2008. Special Report - Migration.[online],2008 [cit. 2015-03-19], Dostupné na internete: www.economist.com

Prílohy

Príloha 1: Dotazník pre občanov

Zoznam grafov

Graf č. 1: Vývoj zahraničnej migrácie v SR (počet osôb)

Graf č. 2: Máte skúsenosť s prácou imigrantov na území Slovenskej republiky?

Graf č. 3: Vnímanie lokality odkiaľ prichádzajú imigranti

Graf č. 4: Vnímanie dopadu imigrácie na rôzne faktory

Graf č. 5: Dôvody imigrácie na územie Slovenska

Graf č. 6: Vnímanie súvislosti medzi výdavkami štátu a počtom imigrantov

Graf č. 7: Negatívny dopad imigrácie na Slovensko

Graf č. 8: Vnímanie prínosu pre SR občanmi štátu

Graf č. 9: Vnímanie dopadu imigrácie na vybrané ekonomické faktory

Graf č. 10: Problémy imigrácie zo sociálno-ekonomického hľadiska

Graf č. 11: Vplyv imigračnej politiky

Zoznam Tabuliek

Tab. č. 1 Vývoj zahraničnej migrácie v SR (počet osôb)

Tab. č. 2 Ukončené vzdelanie

Príloha 1: Dotazník pre občanov

1. Pohlavie

- a) muž
- b) žena

2. Vek

- a) do 18 rokov
- b) 18- 25 rokov
- c) 26-35 rokov
- d) 36-45 rokov
- e) 46-55 rokov
- f) 56 a viac

3. Ukončené vzdelanie

- a) základné
- b) stredoškolské
- c) vysokoškolské 1. stupňa
- d) vysokoškolské 2. stupňa
- e) vysokoškolské 3. stupňa

4. Zamestnanie

- a) nezamestnaný
- b) študent
- c) dôchodca
- d) súkromný sektor
- e) verejný sektor

5. Máte skúsenosť s prácou imigrantov na území Slovenskej republiky?

- a) áno
- b) nie

6. Z ktorých krajín, podľa Vás, najčastejšie prichádzajú imigranti na územie Slovenska?
- a) z rozvojových krajín (napr. africké štáty)
 - b) z Európskej únie
 - c) z pohraničných štátov (susediace štáty)
7. Ktorý faktor, podľa Vás, najviac ovplyvňuje imigráciu?
- a) politické
 - b) ekonomické
 - c) psychologické
 - d) náboženské
 - e) sociálne
 - f) iné
8. Čo je podľa Vás hlavnou príčinou imigrácie na územie Slovenska?
- a) vojenské konflikty
 - b) možnosť získať lepšie vzdelanie
 - c) možnosť získať prácu
 - d) lepšie sociálne zabezpečenie
 - e) lepšia kvalita života
 - f) iné
9. Myslíte si, že existuje nejaká súvislosť medzi zvýšenými výdavkami štátu a rastúcim počtom imigrantov?
- a) áno
 - b) nie
 - c) neviem
10. Aký je hlavný negatívny dopad prisťahovalectva na ekonomiku Slovenska?
- a) zvýšia sa výdavky na verejné služby
 - b) zvýši sa dopyt na trhu práce
 - c) vznik nelegálnej práce

d) iné dôvody

11. Aký prínos pre SR predstavuje imigrácia?

- a) ekonomický rast
- b) kvalifikovaná pracovná sila
- c) zvýšia sa príjmy do štátneho rozpočtu
- d) iné

12. Príchod migrantov na Slovensko zo sociálno-ekonomického hľadiska môže spôsobiť :

- a) konflikty medzi rôznymi etnikami
- b) pokles ceny práce
- c) vyššiu kriminalitu
- d) pocit ohrozenia domáceho obyvateľstva
- e) vyššia nezamestnanosť

13. Z pohľadu Slovenskej republiky je migrácia prínos resp. problém, ktorý najviac zasiahne :

- a) verejné výdavky
- b) verejné príjmy
- c) trh práce
- d) zamestnanosť
- e) výšku HDP

14. Myslíte si, že migračná politika SR venuje dostatnú pozornosť imigrácii?

- a) Áno
- b) Nie
- c) Neviem